U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce **M. O.**, zastoupeného JUDr. Davidem Kojzarem, advokátem se sídlem Kralupy nad Vltavou, Lidická 784, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2012, č. j. 48 Az 8/2012 - 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Davidu Kojzarovi **se určuje** odměna za zastupování ve výši 4800 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 6. 2. 2012, č. j. OAM-22/LE-BE02-PA03-2012 (dále jen „napadené rozhodnutí“), shledal žalovaný žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany nepřípustnou podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“), a podle § 25 písm. i) téhož zákona řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil. Současně uvedl, že (případná) žaloba proti tomuto rozhodnutí nemá podle § 32 odst. 3 zákona o azylu odkladný účinek. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Praze žalobou; ten ji rozsudkem ze dne 30. 4. 2012, č. j. 48 Az 8/2012 - 29, zamítl.

Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že skutková zjištění žalovaného vycházejí ze spisového materiálu a že byla řádně a správně zhodnocena; napadené rozhodnutí bylo řádně odůvodněno a obsahuje všechny náležitosti správního rozhodnutí. Krajský soud posuzoval, zda v žalobcově případě existovala nová skutečnost, odůvodňující jeho v pořadí již druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce za novou skutečnost své žádosti o udělení mezinárodní ochrany považoval to, že se mu se splácením

dluhu snaží pomoci jeho rodina – dva jeho bratři se kvůli tomu chystají odjet za prací do Ruska; to podle žalobce svědčí o tom, že jeho problémy s věřiteli ve vlasti nejsou zanedbatelné. Při ústním jednání žalobce prohlásil, že bratři nakonec nikam za prací neodjeli. Krajský soud tak zhodnotil, že žádná nová skutečnost, byť i takto nevýznamná z hlediska zákona o azylu, neexistuje. Uzavřel proto, že žalovaný postupoval správně, pokud bez meritorního přezkoumání důvodů žádosti řízení zastavil.

Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, opírající se o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel tvrdil, že krajský soud věc nesprávně právně posoudil a že skutková podstata, ze které žalovaný vycházel, nemá oporu ve spise. Namítal, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo na žalovaném, aby rovněž přezkoumal, zda zde nejsou podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, byť stěžovatel tuto možnost ve své žádosti výslovně neuvedl. Stěžovatel apeluje na smysl zákona o azylu, kterým je poskytnutí ochrany osobám, které se bez svého zavinění dostaly do situace, kdy jejich vlastní stát jim neposkytuje dostatečnou ochranu; z toho důvodu je kladen i větší důraz na aktivitu žalovaného, jehož povinností je opatřit všechny důkazy ve prospěch i v neprospěch žadatele. Žalovaný se přitom možností udělení doplňkové ochrany vůbec nezabýval, byť by to v případě stěžovatele bylo možným a vhodným řešením. Stěžovatel spojoval důvody pro udělení doplňkové ochrany s tím, že se v zemi svého původu necítí bezpečně, jeho domovský stát mu neposkytuje základní ochranu; proto stěžovatel pociťuje důvodnou obavu o svůj život a o bezpečí své rodiny. Stěžovatel má pouze základní vzdělání a jeho jazykové schopnosti a obecné znalosti jsou velmi omezené; bylo proto na žalovaném, aby správně interpretoval vyjádření stěžovatele ve správním řízení. Byť je původní příčina jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany ekonomická, nelze odhlédnout od toho, že stěžovatel má obavu o svůj život.

Po shledání přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud, ve smyslu § 104a s. ř. s., zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovateli již poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn již zmíněným přesahem jeho vlastních zájmů. Zákonný pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán například v usnesení zdejšího soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), podle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv,*

nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“ Z tohoto pohledu bylo tedy nahlíženo na jednotlivé uplatněné kasační důvody.

Problematikou opakovaně podávaných žádostí o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval například v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65, ve kterém konstatoval, že k tomu, aby bylo možno opakovaně podanou žádost meritorně projednat, je nutné kumulativní naplnění dvou podmínek ze strany žadatele: 1) žadatel je povinen uvést nové skutečnosti nebo zjištění; 2) musí se jednat o takové skutečnosti či zjištění, jež nebyly bez vlastního zavinění žadatele zkoumány v předchozím řízení. V citovaném rozsudku se rovněž uvádí, že „*[i]nstitut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení. Zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele.*“

Pokud stěžovatel tvrdil, že žalovaný měl v tomto typu řízení opatřit důkazy v jeho prospěch i neprospěch, lze jej odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2009, č. j. 4 Azs 23/2009 – 64, z něhož se podává, že „*podává-li žadatel o mezinárodní ochranu opakovanou žádost, stanoví zákon o azylu pro věcné posouzení žádosti podmínku tvrzení nových skutečností či zjištění. Je tedy povinností žadatele, aby takovéto nové skutečnosti či zjištění správnímu orgánu v nové žádosti uvedl. V opačném případě je nucen správní orgán na základě citového § 10a písm. e) zákona o azylu posoudit žádost jako nepřípustnou. (...) Stěžovatel neunesl břemeno tvrzení, jelikož neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění, neuplatněné bez jeho zavinění v řízení předchozím, jeho nová žádost je proto nepřípustná ve smyslu § 10a písm. e) zákona o azylu a správní orgán nemá povinnost provádět žádná skutková zjištění.*“ Žalovaný porovnal tvrzení stěžovatele uplatněné v nynějším řízení a v předcházejícím řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zcela v souladu s výše uvedenými požadavky judikatury. Dospěl-li po tomto porovnání k závěru, že stěžovatel neuvedl žádné nové skutečnosti a krajský soud se s tím ztotožnil, přičemž dodal, že snaha bratrů o pomoc se splácením stěžovatelova dluhu není z hlediska zákona o azylu významná, nelze takovému postupu ničeho vytknout. Tvrzené potíže stěžovatele s věřiteli ve vlasti žalovaný již vypořádal v prvním řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Kasační argumentace stěžovatele se upínala k udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Stěžovatel je toho názoru, že žalovaný se měl v rozhodnutí o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany vypořádat i s otázkou doplňkové ochrany a tuto měl stěžovateli udělit, neboť mu domovský stát neposkytuje ochranu a on pociťuje důvodné obavy o život svůj a své rodiny. Předně je třeba uvést, že tyto námitky neuplatnil stěžovatel již v žalobě, ač tak bezesporu učinit mohl; standardně by se tedy jednalo o námitky nepřípustné, ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. Nicméně soud je i při aplikaci kogentních norem procesního práva vázán článkem 10 Ústavy ČR. Nesmí proto použít vnitrostátní procesní normu (zde citovaný § 104 odst. 4 s. ř. s.), pokud by její aplikace nutně a nevyhnutelně vedla k možnému porušení zásady *non-refoulement*, obsažené v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků či k porušení zákazu vyhostit cizince do země, kde by byl vystaven hrozbě mučení či nelidského a ponižujícího zacházení či trestu, jenž vyplývá z čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a z judikatury Evropského soudu pro lidská práva tento článek vykládající (k tomu srov. rozsudek

Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005 – 75). Proto Nejvyšší správní soud ke stěžovatelově námitce přihlédl.

K předmětné právní otázce se již vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, a to v rozsudku ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, publikovaném pod č. 2642/2012 Sb. NSS. Rozšířený senát konstatoval, že *„[s]právní orgán v průběhu řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany musí v souladu s § 10a písm. e) zákona o azylu zkoumat, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. To tedy znamená, že přípustnost opakované žádosti je třeba posuzovat jak z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení azylu, tak z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení doplňkové ochrany. (...) Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřípustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu, zastaví. Zastavuje-li správní orgán řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nemůže zároveň o věci samé, tedy o mezinárodní ochraně (tzn. ani o azylu, ani o doplňkové ochraně), rozhodovat.“* V citovaném rozsudku se dále uvádí, že *„[i] opakovaná žádost, která formálně neuvádí nové skutečnosti či zjištění pro udělení azylu ani doplňkové ochrany, nemůže být podle názoru rozšířeného senátu považována za žádost shodnou, a tudíž nepřípustnou, jestliže se od předcházejícího pravomocného rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany zásadním způsobem změnila situace v zemi původu a tato změna by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany proto musí vždy obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“* Nejvyššímu správnímu soudu nezbývá než konstatovat, že napadené rozhodnutí žalovaného požadavkům shora vysloveným vyhovuje.

K věcným důvodům pro udělení doplňkové ochrany, tvrzeným stěžovatelem v kasační stížnosti toliko obecně (obava o život, neboť domovský stát nezajišťuje ochranu občanů), Nejvyšší správní soud připomíná, že jeho ustálená judikatura k § 14a zákona o azylu (viz například rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publikovaný pod 1849/2009 Sb. NSS) předpokládá kvalitativně zcela jiná ohrožení žadatele o mezinárodní ochranu a je vyhrazena pouze pro nejvážnější a bezprostředně hrozící ohrožení jeho života a zdraví. Dle konstantní judikatury pouhou nedůvěru občana ve státní instituce podřadit pod důvody pro udělení mezinárodní ochrany nelze (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37).

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Za této situace Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost nepřijatelnou; proto ji podle § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Nejvyšší správní soud stěžovateli k jeho žádosti ustanovil zástupce z řad advokátů; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Náklady řízení o kasační stížnosti spočívají v odměně advokáta za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, doplnění kasační stížnosti) v celkové částce 4200 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě jeho hotových výdajů v částce 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky); celkem tedy 4800 Kč. Advokát nedoložil, že by byl plátcem daně z přidané hodnoty podle zvláštních právních předpisů, proto Nejvyšší správní soud nepřistoupil k navýšení odměny o částku odpovídající příslušné dani. Ustanovenému advokátu se tedy přiznává odměna v celkové výši 4800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. října 2012

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu